

fik ham til at kalde hende »en Mær« og at skrive, at han »afskyer« hende.

Henning Fenger, der i sin disputats *Georg Brandes' Læreår*, 1955, gjorde flittigt brug af Thoresenkorrespondancen, citerer i den efterfølgende biografi, *Den unge Georg Brandes*, 1957, brevet til moderen fra 1871 som grundlag for sin fejlagtige og groft nedgørende skildring af Thoresens person og hendes forhold til Brandes, som han kalder »sjælelig vold pr. korrespondance« (p. 55). Jørgen Knudsen reproducerer billedet i *Georg Brandes. Frigorelsens vej*, 1985, hvor Thoresen kaldes en hunedderkop, der indfangede og misbrugte den enfoldige mand (p. 84-85).

Den nu publicerede brevveksling viser det modsatte, at Brandes og Thoresen nok var et umage par, men at de i nogle år havde lige stor glæde af bekendtskabet. Brandes bad selv Thoresen om breve og intime følelser; ambivalensen var på hans side. Det problematiske, måske seksuelle, forhold var da heller ikke årsagen til, at brevvekslingen ophørte. Den ophørte, fordi uenigheden mellem dem, æstetisk og filosofisk, blev for stor. Brandes udviklede sig med stormskridt bort fra det romantiske livsyn, som var tidens og Thoresens. Hun var i pagt med Rasmus Nielsens forsøg på at forsonne kristendom og videnskab, med national folkelighed og tysk inderlighed, medens han efter overståede religiøse skrupler blev ateist, dyrkede fransk og engelsk positivisme og stræbte efter at få intellektuel magt og en brillant stil.

I et andet brev til moderen fra Italien sidder han foran Tizians Madonna i Venezias Frarikirke og tænker på, at han »hader Christdommen indtil Marven« af sine ben (9.7. 1871). Madonna-

skikkelsen, der var romantikkens kvindeideal, vækker hans had. I sit sidste rigtige brev til Brandes fra 30.1. 1870 skrev Thoresen: »Det er ikke min Sag Du forsvarer, hver Sejr Du har er et Tab for mig; men jeg ønsker Folk, som Du, i Striden, de absolute Modsætninger have altid det Udbytte af at mødes, at de agte hinanden.« Brandesforskningen har ikke hidtil vist Magdalene Thoresen nogen agtelse. Det har denne brevveksling, der åbner førstehåndsindsigt i den livserfarne forfatterindes og den furiøse kritikerspises sammenstød i brydningstiden før det moderne gennembrud, nu alle muligheder for at ændre.

Ingemai Larsen og Kirsten Thisted

Uforløst kontra-modernitet

Prem Poddar: *Postkolonial kontra-modernitet*, Århus 2004 (Modtryk).

I de godt 30 år der er forløbet fra de postkoloniale studiers fødsel til deres integration i de fleste europæiske universiteters curriculum, har deres flertalsbetegnelse vist sig ganske berettiget. For sjældent har et genstandsfelt udviklet sig så hurtigt og så heterogent: fra et fokus på de tidligere koloniers udvikling i bred politisk og socio-økonomisk forstand til kulturmødestudiernes orientering mod emner som repræsentation og identitet – så vidt spænder genstandsfeltet i dag, og lige så vidt spænder de involverede forskeres selvforståelse: fra idealet om en traditionel objektiv og tilbagetrukket posi-

tion til et ideal om at udviske grænserne mellem den akademiske og politiske diskurs.

Prem Poddar, lektor ved Århus Universitet, placerer sig klart i kultur-mødestudiernes politisk engagerede gruppe, og med en titel på sin første dansksprogede udgivelse så potentielt interessant som *Postkolonial kontra-modernitet*, er forventningerne straks vakt. Også bogens omslagslayout, fotografier af billedkunstneren Pia Arke, virker ansporende og flertydigt tankevækkende. Her vises uddrag af den koloniale danske grønlandslitteratur, fotograferet i en arkivreal og diskret og formentlig ironisk kommenteret ved at være forsynet med mestestok og tændstikæske. Er det sådan, vi i Danmark har 'målt' vores viden om Grønland?

»Tre nationer og deres moderniteter i forhold til kolonialisme. Det er det, bogen behandler i tre af de artikler, der er samlet her«. Således indleder Prem Poddar med en for bogen sjældent klar og umisforståelig formulering. Men det må i umiddelbar forlængelse heraf siges, at fraværet af klarhed i øvrigt er udgivelsens mest iøjnefaldende karakteristikon, og det er grunden til, at herværende anmeldelse ikke i fuldt omfang kan beskæftige sig med det, som burde være hovedsagen – indholdet – for med få undtagelser er dette indhold uhyre vanskeligt at forholde sig til. Poddars opfølgende hensigtserklæring fra forordet illustrerer udmærket problemet: »Det spørgsmål, som optager mig, er følgende: 'Hvad er det, der gør metropolantholdninger – rodfæstet i modernitetens tradition – mulige, samtidig med at de fordrevne kæmper i nationens periferi for at genforhandle og producere deres egne kontranarra-

tiver. Disse kontradiktoriske repræsentationsmodi har deres eget specielle forhold til tid. Termen postkolonial er historisk skabt, en form for kontra-modernitet, som med Homi Bhabhas ord er 'en gavnlig påmindelse om, at de neo-koloniale relationer fortsat er gældende inden for den nye verdensorden og multinationale arbejdsdeling'«.

Hvordan skal termen 'postkolonial' her forstås? Er den en form for kontra-modernitet, som igen er lig en påmindelse om eksistensen af neo-koloniale relationer, eller hvordan er forholdet mellem de to begreber? Eksemplet demonstrerer med al tydelighed det alt for snørklede og dårligt oversatte sprog, som bogen præges af, og hertil kommer en høj grad af indforståethed og en mangel på lyst til at indvi læseren i det teorikompleks, som er forfatterens grundlag, nemlig Homi Bhabhas.

Der skal således flere gennemlæsninger til, førend der tegner der sig et billede af forfatterens ærinde. Men vi mener at læse, at Poddars ønske er at indkredse, hvordan moderniteten udfordres af såkaldt kontra-moderne kulturer, og at undersøge flygtninge og migranternes repræsentation af nationen. Tid spiller i den forbindelse en særlig rolle for forfatteren og vel formodentlig det forhold, at vi lever i en verden hvor 'udviklingstrin' er blevet et centralt parameter for tildeling af sym- eller antipati, hvor altså denne og hin nations/befolkningsgruppes/kulturs væren *forud* eller *bagud* i forhold til en anden kultur – læs: vestens – vurderes normativt og valoriserende. Og den indisk-britiske forsker Homi Bhabha, som i denne sammenhæng ikke introduceres nærmere, men som formentlig er mest kendt for sit korrektiv til, hvad

man kan kalde Edward Saíds første orientalistiske tese, spiller ligeledes en meget vigtig rolle for Poddar. Saíd viste som bekendt, at Orientaleren/den Anden er produktet af den vestlige verdens hegemoniske og essentialistiske diskurs, og han påstod samtidig at orientaleren i løbet af den imperialistiske proces blev efterladt magtesløs og uden stemme. Overfor dette Foucault-tro og lidet aktørvenlige standpunkt fremfører Bhabha derimod, at nok er vestens diskursive strategier effektive, men aldrig så effektive, at de helt formår at kontrollere den Anden og hans modstrategier. Den koloniserede Anden, siger han, er nok forsøgt stereotypificeret af kolonisatoren, men i og med der er tale om et forsøg, der hviler på en dybtfølt ambivalens (den sorte er vild og primitiv men også underdanig og civiliserbar etc.), vil den koloniserede i sidste instans altid fremstå som et 'ukontrollabelt' individ, der ydermere vil formå at udnytte 'sprækkerne' i kolonisatorens diskurs. Lacan og psykoanalysen spiller således her en central rolle for Bhabha.

Med denne vigtige nuancering af strukturalismens og diskursanalysens aktørperspektiv, befordret af Bhabha og andre, blev vejen banet for en mere frugtbar, mindre dogmatisk og tilsvarende mindre paternaliserende diskussion af selve mødet mellem Vesten og resten af verden, et møde der helt indlysende foregik på ulige betingelser, men som ikke desto mindre også involverede dialog, forhandling og appropriering. *Mimicry*, der betegner den koloniseredes ikke efterligning men efterabning af kolonisatorens diskurs, forekommer i den forbindelse at være et af de mest anvendelige analyseredskaber, Bhabha har leveret. Det er altså især i lancerin-

gen af en række begreber som *det hybride* og *det ambivalente*, der knytter sig til udviskningen af en række traditionelt binære kategorier, at Bhabha har slået sit navn fast som kulturteoretiker.

Omgangen med Bhabha er imidlertid ikke problemfri: dels udgøres grundlaget for hans teoretiserende arbejder af et meget begrænset antal empiriske studier, hvilket svækker troværdigheden, ikke så meget til teorien som sådan men snarere til dens faktiske implikationer, rækkevidde og relevans, dels er hans hermetiske sprog en barriere i sig selv, og i tilknytning hertil må Bhabha siges at være bemærkelsesværdig omstændelig, selv i forhold til formuleringen af de mest beskedne pointer.

Denne arv fra Homi Bhabha kan Prem Poddar ikke frigøre sig fra – og det er en af de væsentligste årsager til den føromtalt sprogvirring. Men der er andre forhold af både indholdsmæssig og formel karakter, der gør denne udgivelse så problematisk, først og fremmest, at de tre artikler ikke meningsfyldt kan rummes under det annoncerede tema, postkolonial kontra-modernitet, hvor vagt defineret det end er.

I den første artikel »Bosætternes Besættelser: Det koloniale Amerika« udfører Poddar en psykoanalytisk – og frygtelig indforstået – læsning af en række 16- og 1700-tals dokumenter, der beskriver de britiske kolonialisters indtrængen i vildmarken og deres syn på de indfødte amerikanere. Det giver helt sikkert mening også at betragte kolonialismen gennem psykoanalysens mødoms- og penetreringsrettede briller, men det er vanskeligt at se, hvor forbin-

delsen mellem denne læsning og udgivelsens overordnede mål ligger, hvilket også Poddars konklusion godtgør: Hans hensigt er at trække en tråd fra den uciviliserede kolonisering af Amerika til den lige så uciviliserede imperialistiske politik, som USA førte i forbindelse med Golfkrigen. Hvorvidt man så faktisk kan forklare USAs udenrigspolitik via Bhabhas psykoanalyse og Derridas grammatologiske overvejelser, beskæftiger Poddar sig ikke med – men hvor gode argumenter han end måtte have, er artiklens sigte skævt i forhold til bogens tema.

Det samme er tilfældet med den tredje i udgangspunktet spændende artikel, »Historiske Forestillinger: Om fortid og fortider uden historie«, hvis tese er, at det at forestille sig et politisk fællesskab, som udgør en nation, ikke nødvendigvis forudsætter en egentlig historie, men derimod en fælles erindring om fortiden. Konklusionen er den ikke voldsomt banebrydende, at fortider kan skabes. Men oveni det problem, at vi altså heller ikke her får tilføjet emnet *Postkolonial kontra-modernitet* mere substans, kommer det forhold, at den høje grad af indforståethed ikke letter læsningen, og at man atter udsættes for delvist uforståelige konklusioner, hvilket den afsluttende sætning illustrerer: »Min granskning af arkiverne antyder, at man i det nittende århundrede ikke havde behov for en historie som sådan. Det var en offentlig fælles erindring af fortiden, der var afgørende for denne måde at forestille fortiden på – alt imens man stadig trak på historien« (p. 126).

Begrundelsen for at genoptrykke den nu oversatte artikel »Det postkoloniale Danmark: Imperialisme, identitet

og immigration i Peter Høegs Frøken Smillas fornemmelse for sne« understreger indtrykket af et uigennemtænkt udgivelsesprojekt. Prem Poddar begrundet genoptrykket med, at artiklen ved sin udgivelse (i år 2000) »ikke gjorde det store indtryk, da der var meget få debatter centreret om postkolonial teori og nationale identiteter« men han forklarer samtidig, at artiklen »nu nyder frugterne af at blive genopdaget« (p. 6). Men hvorfor så genoptrykke den, når den nu faktisk opfylder sit mål? Endvidere forklares det, at artiklens argument »er lige så frisk i sin kritik af den danske bevidsthed i forhold til Grønland, som da den først blev publiceret; det er kun de realpolitiske detaljer i tiden, der ikke altid er samstemmende med de spørgsmål, der optager os lige nu« – men hvilke realpolitiske detaljer er ikke samstemmende med hvilke spørgsmål? Eller menes der (fejlagtigt) at artiklens samtidskontekst ikke har ændret sig?

Selve artiklen er imidlertid klart udgivelsens bedste og mest interessante, ikke fordi den beskæftiger sig med danske forhold, men fordi den er gennemskrevet, formidlet og rummer en veludført analyse af Peter Høegs internationale bestseller og af kritikerstandens modtagelse af den. Hvor størstedelen af anmeldelserne og de kritiske læsninger foretrak at diskutere, hvorvidt romanen var en moderne eller en postmoderne tekst, placerer Prem Poddar og Cheralyn Mealor den i det postkoloniale felt, ud fra romanens eget fokus på temaer som imperialism, kolonialisme og kulturel hybriditet. Læsningen er samtidig stærkt kritisk, idet Høeg anklages for at fastholde en forældet opfattelse af identitet som

noget 'rent eller sandt' (essens), og for at mis-repræsentere den moderne, hybridiserede grønlander, som fastlåses i splittelse mellem tradition og modernitet. Analysen skriver sig således ind i den form for repræsentations-studier, som i forlængelse af Saïd er på mode indenfor litteratur- og kulturstudier – og deler et problem, som er grundlæggende for genren. Med sin ensidige fokusering på den danske repræsentation, der ikke leverer grønlanderne nogen mulighed for at komme til orde, fastholder og (re)producerer analysen billedet af grønlanderne som tavse objekter for den historiske proces. Det har selvfølgelig langtfra været hensigten, hverken hos Høeg eller Poddar og Meador – men det bliver på paradoksal vis resultatet. Analysen svigter dermed både grønlanderne (der bestemt ikke har forholdt sig tavse) og Bhabha, hvis projekt jo netop er at bryde myten om de koloniseredes, minoriteternes, de undertrykkes tavshed.

Overhovedet havde det været velgørende om Poddar havde ekspliciteret og udfoldet den meta-politisk/ideologisk definerede diskussion, som han adskillige gange lægger op til, men aldrig som andet end en halvkvædet og postuleret vise. I forbindelse med behandlingen af kritikernes reception af *Froken Smillas fornemmelse for sne* noterer forfatterne, at »begge tilgange [dels den, der anskuede værket som en thriller, dels den, der ikke talte om dansk, men om vestlig imperialisme] antyder selvfølgelig en manøvre uden om romanens kritik af dansk kolonihistorie og nutidens Danmark« (p. 55). Mener de, at anmelderne bevidst manøvrerede uden om, eller mener de, at manøvren var ubevidst? Det ene svar

er lige så relevant som det andet, ikke fordi slutresultatet ikke er blevet det samme, men fordi det i denne slags diskussioner, der jo knytter sig til spørgsmålet om intentionalitet, er umådelig vigtigt at få af- eller bekræftet konspiratoriske hypoteser og derved kvalificere diskussionen omkring værkets receptionshistorie.

Om diskussionen af 'danskhed' skriver Poddar, at der nu findes »mange offentligt tilgængelige artikler om emnet, men det er bekymrende at de ikke drager de fulde konsekvenser af den kritiske tilgang« (p. 6) Mener Poddar, at det er bekymrende at kritikere ikke er enige med ham? (!). Og har han i forbifarten ikke glemt at forholde sig til de artikler, der faktisk er udkommet om Froken Smilla.... Her bliver Poddars mangel på opmærksomhed kontra-produktiv og kommer til at efterlade indtrykket af en manglende lyst til dialog og samtale, noget der også slår igennem i omtalen af 'modernitetens undertrykkende og assimilerende natur' (p. 5). At stereotyper er reduktionistiske, essentialiserende og til enhver tid skal søges opløst er selvsagt, men problemet er, at samtidig med at Prem Poddar fortjenstfuldt søger at gøre op med myten om den ynkelige migrant, bidrager han til skabelsen af en ny og lige så reduktionistisk stereotyp. Således er flygtningen ifølge Poddar entydigt ikke en del af moderniteten, han har en anden tidsopfattelse end den kronomatiske og han er i opposition til den nation, han tilflytter.

Men hvor er så de mange migranter og flygtninge, der kæmper *for* moderniteten, som ikke *kun* opfatter deres nye nation som undertrykkende og assimilerende, og som godt kan forene oplys-

ningstidens idealer med et legitimt krav om respekt for den kultur, eller de dele af den, som de enten ikke længere kan leve med eller som de fortsætter med at praktisere inden for deres nye nations rammer? Er det virkelig, som Poddar skriver, kun moderniteten, der legitimerer det autoritære (p. 13)?

At forholde sig til disse spørgsmål svarer ikke til at ligge under for en banal, aggressiv og fordømmende nationalism, heller ikke til passivt at indordne sig en imperialistisk dagsorden, eller til at svigte de subalterne og afskrive andre kulturer end den vestlige. Men derimod til at tage postkolonialismen på ordet, i hvert fald en gren, som i dag står stærkt og som paradoksalt nok tæller Homi Bhabha selv, og dermed til også at rette blikket mod nuancerne, gråzonerne og ambivalenserne i et forsøg på at opløse de polære positioner, som der her opereres med. Brudflader og konflikter er i dagens postnationale samfund ganske sammensatte, hvilket både en Edward Saïd, en Leela Gandhi eller en Bhabha blandt mange andre har vist.

Her ramler vi igen ind i problemet med den manglende formidling af, hvad Bhabha står for, ja, faktisk får man den tanke, at Poddar selv har problemer med at forstå Homi Bhabha; det tyder eksempelvis de vage formuleringer a lá: »Det lader til at Bhabha er interesseret i (...)« (p. 15) på. Dét, i kombination med at Poddar lægger sig tæt op ad Bhabhas stil, for ikke at tale om, at det aspekt af dennes tænkning Poddar trækker frem, tidsopfattelser eller temporalitet, er ganske abstraktionskrævende, gør, at det indledende teoriafklarende kapitel fremstår langt fra afklarende. Med udgangspunkt i Benjamins tanke om 'den homogene, tomme tid' – og altså

den moderne nations tid – kommer Poddar omkring Foucault og videre til det postmoderne forsøg på at underminere modernitetens oplysningsideal og tanken om den lineære progression og frem til en hævde af, at dette postmoderne forsøg ikke er tilstrækkelig vidtgående, for det privilegerer stadig et etnocentrisk blik på verden og derved en nedvurdering af de kulturer og samfund, der ikke deler en sådan tidsopfattelse. Her når vi frem til det postkoloniale, formuleret via en af Bhabhas foretrukne kilder, den skarpe analytiker og forudseende intellektuelle Franz Fanon, og hans påpegnings af fordelingen om 'den sorte mands forsinkethed'. Så vidt så godt. Men her begynder tilliden til Poddars tillid til Bhabha virkelig at svigte. I første omgang har Poddar noteret om Bhabhas metodiske praksis: »Den [Bhabhas] eklektiske brug af en lang række teorier og ideer, som ikke har nogen åbenlys logisk forbindelse, er en strategi, der ikke lader sig reducere til et 'konsekvent meta-sprog' og derved lader de postkoloniale kritiske redskaber, der fremlægges, sig ikke reificere til 'statiske begreber'«.

Man kan ikke lade være med at overveje, om det mon denne manglende logik, der slår igennem i forbindelse med læsningen af Fanon – eller i hvert fald i Poddars læsning af Bhabhas læsning. Under alle omstændigheder er det følgende ikke særligt flatterende for billedet af Homi Bhabhas virke: »Det skal naturligvis nævnes, at Bhabhas læsning af Fanon er vedvarende selektiv og derfor anfægtelig, da den adskiller sig fra Fanons mere eksistentielle og marxistiske momenter. For mange er dette en uacceptabel kritisk praksis. Men *man*

kunne hævde, at Bhabha i sin specielle læsning af Fanon nægter at reducere hans værk til et enkelt hele og i stedet prøver at præsentere nogle af de mere afvigende momenter, *i det mindste set fra Bhabhas egen synsvinkel*. Dette ville betyde, at anklagen om illoyalitet mod teksten falder til jorden, idet denne læsepraksis er i overensstemmelse med Bhabhas kulturteori« (p. 18, vore kursiveringer). Hvor står Poddar i forhold til denne helt fundamentale indsigelse mod Bhabha? – eller med andre ord: Hvorfor er den kritiske stillingtagen til Bhabhas brug af teori og metode fuldstændig fraværende hos Poddar? Formentlig fordi den i Poddars øjne ikke er kritisabel – og hvorvidt dette så skyldes, at Poddar har Bhabha på førstehånd (på engelsk), mens vi andre her overlades til oversættelsen, kan man kun gætte på. Så er denne beskrivelse af Bhabha rimelig? Svaret blafrer i vinden, og understreger i hvilken grad man som læser mangler en klar og kort indføring i Bhabhas univers og position inden for de postkoloniale studier. Med en sådan ville man have en chance for at vurdere, hvornår Bhabha henholdsvis Poddar taler, og man kunne hermed afbøde teorikapitlets forfærdeligt ustrukturerede tekst fuld af spredte anførselstegn, hvoraf mange mangler referencer, hvilket gør det umuligt at vide, hvem der er hvem. Det gælder eksempelvis for det centrale begreb kontra-modernitet, som aldrig når at blive defineret. »En poststrukturel ubestemmelighed sammenkædet med tidens fri spil – snarere end postmoderne 'didakticisme' omkring kulturel forskellighed – er udråbt af Bhabha til at være signifiant for en postkolonial 'kontra-modernitet'« (p. 13). I den til-

hørende note henviser Poddar til sit forord for en foreløbig definition af kontra-modernitet, men han vender siden aldrig tilbage, og i nævnte forord optræder kun den her tidligere citerede og slet ikke tilstrækkeligt oplysende sætning: »Termen postkolonial er historisk skabt, en form for kontra-modernitet, som med Homi Bhabhas ord er 'en gavnlig påmindelse om, at de neo-koloniale relationer fortsat er gældende inden for den nye verdensorden og multinationale arbejdsdeling'« (her er et af stederne uden reference). Denne tilfældige omgang med referencer, definitioner og centrale begreber præger desværre hele bogen og efterlader et indtryk af en udgivelse, som i forberedelsesfasen har nydt for beskeden opmærksomhed – også hvad angår tekstens tilgængelighed generelt.

Som sagt er det svært at afgøre, i hvilken grad de sproglige problemer har deres rod i originaltekstens knudrede, redundante sprog og indforståede stil eller i den generelt u-idiomatiske oversættelse, der også er plaget af så banale problemer som forkert tempus, udeldelse af determinativer, forkert syntaks og forkert brug af relative pronominer. Og problemet er endnu mere synligt, når Poddar citerer Bhabha – der som sagt hører til i den hermetiske afdeling, men som ikke skal gøres værre, end han er. Citatet her hører til de mest anvendte fra Bhabhas hånd og lyder i oversættelsen: »Den vestlige metropol skal tage stilling til sin postkoloniale historie, der fortælleres gennem tilstrømninger af efterkrigstidens indvandrere og flygtninge, som en indfødt fortælling eller som en, der er en del af hjemlandet, internt i dens nationale identitet [...]» (p. 56)«. På engelsk lyder

denne faktisk imødekommende sætning: »The Western metropole must confront its postcolonial history, told by its influx of postwar migrants and refugees, as an indigenous or native narrative internal to its national identity [...]« (Bhabha, *The Location of Culture*, London, 1994).

Vi taler altså ikke om lix-tal og antal bisætninger, men om almindeligt godt og klart sprog, noget denne udgivelse er frygtelig fattig på. Og hvad skal man sige til det? Først og fremmest beklage, at Prem Poddars etiske og emancipatoriske projekt lider nederlag, det drukner simpelthen i sproglig uformåenhed. Det er mere end synd, det er (en) dobbeltsynd – for forfatteren kender så udmærket til problemet og kunne med en beskeden anstrengelse udbedre det. Ligeså må man i den grad beklage, at forlaget ikke har bedt Prem Poddar foretage en grundig gennemskrivning af sit manus, og at det ikke har sørget for oversætterbistand på i hvert fald to af artiklerne. For i den form, bogen nu fremstår, henstår forhåbningerne til den postkoloniale kontra-modernitet uforløste.

Peter Stein Larsen

Dogmatisk holisme

Niels Lyngsø: *MORFEUS. Digte & poetik*, Kbh. 2005 (Gyldendal)

Niels Lyngsø har udgivet et værk ved navn *MORFEUS*, hvis form og indhold i høj grad er atypisk i forhold til, hvad man så for ti år siden i dansk litteratur, idet der er tale om et hybridværk, hvor man møder blandinger af de genrer,

som det før har været kutyme at holde adskilt, nemlig poetologisk-essayistiske tekster og digte. I *MORFEUS* indgår der – nøjagtigt som i et andet af 2004's imponante værker af en af den yngre danske digtnings hovedskikkelser, Niels Franks *Første person, anden person* – et stort mylder af teoretiske essays, erindringsstykker, polemiske indlæg, citat-kollager, figurdigte, metriske digte, ordlister og meget andet. Der er dog på ingen måde, som i ovennævnte Franks tilfælde, tale om en tilsyneladende tilfældig komposition, men om et raffineret forsøg på at realisere det Umberto Eco med udgangspunkt i specielt en læsning af Mallarmés *Le livre* tilbage i 1962 døbte »Det åbne værk«. Lyngsøs *MORFEUS* har således – bl.a. efter Højholts model fra *Punkter* (1971) - en helt åben struktur, idet de 105 ark, som værket består af, er samlet med ringe i ryggen, men ikke forsynet med forside, bagside eller sidetal, hvorved man kan påbegynde og slutte sin læsning af Lyngsøs værk på et hvilket som helst sted. Henover de 210 sider, der alle rummer mange forskellige og indbyrdes uafhængige tekster, løber der imidlertid – som Klaus Høeck altid har gjort det – en række spor eller sekvenser på typisk syv afsnit. De mest omfangsrige og ambitiøse spor er her en afhandling med titlen »De poematum natura« om den »poetiske erfarings fænomenologi« med udgangspunkt i Lukrets' *De rerum natura* og et essay i syv dele med titlen »Syngende arkitektur«, der reflekterer poesien mellemværende med kategorierne musik, arkitektur, krop, tid og rum i en kritisk dialog med de kanoniserede danske poetikskribenter la Cour, Højholt og Thomsen. I den lidt lettere afdeling af teksterne i *MORFEUS* har